

IV. 4. c. Relativizace „špatných“ tezí, které Kamil navrhuje vypustit – argumentace

Kamil (přibíhá zpět, uctivě bere papíry E. z ruky; ta se po něm nechápavě podívá): „Počkejte, Elizabeth. Zkusme se raději soustředit na obsah.“ dále zkoumá papíry, pak ukáže na jedno místo „Třeba všechna ta vůle k moci. Mírně karatelským tónem k E. To není správné pít se takhle po moci.“

Elizabeth (natočí se stále sedíc k němu a štěkne stejně jako prve): „Proč?“

Kamil (s velkou jistotou, podá opět papíry E.): „Chtít všechno ovládat, to nedělá žádnou dobrotu. Toho jsou plné komiksy.“ A nějaké mentorské gesto určené přímo a pouze E. Ta vezme papíry do ruky, nedůvěřivě se na K. podívá, ale přece jen se nad tím zamyslí. Opře se o opěradlo, papír v rukou položený na stole.

Černá Reláta: „To záleží.“ Kamil se s nemilým překvapením natočí k R. a čeká další poučení. Svou předešlou jistotu už ztratil, mentorské gesto mizí.

Při následujících dvou replikách Reláty zase přehodí ruce (příp. udělají jiné gesto – Johana + Šárka).

Bílá Reláta: „Moc může být použita i k dobrým účelům.“

Černá Reláta velmi rychle naváže intonací přehrávaného podivu: „A jak by mohlo být zlé toužit páchat dobro?“

Kamil poškrábe se zamyšleně na bradě: „Na tom něco bude. Přejde k Elizabethině pravé ruce, vezme nějaký další papír ze stolu. A co třeba tohle? Bůh je mrtev. To je takové pesimistické, nezdá se vám?“ Otázku směřuje jak na E., tak na R., tj. střídá pohled na všechny.

Černá Reláta: „To záleží.“

Začnou kroužek...

Kamil otočí se přímo k R., už rozladěně a netrpělivě: „A na čem zase?“

Bílá Reláta poté, co dokončí kroužek: „Na tom který bůh.“

E. vezme nějaký další papír, přisune se opět ke stolu, nakloní se nad něj.

Kamil (jde před E. stolem už přímo k Relátám, zvyšuje hlas): „Zatraceně porád! A co všechno to nadávání křesťanům? Čte: Tady píše: bledí podzemní upíři. Opět spustí ruku s papírem, k R.: To od něho vůbec není pěkné!“

Bílá Reláta: „To záleží.“

Černá Reláta přehodí ruce: „Kolik křížových výprav vyhlásili... Kolik lidí upálili...“

Kamil vyčítavě, předem se bouří nad očekávanou odpovědí: „A co Židi? Co může být špatného na Židech?“

Černá Reláta: „To záleží.“

Bílá Reláta (naoko pohoršeně, přehodí ruce): „Ukřížovali nám přece našeho spasitele.“

Kamil (rozvztekle, otočí se k divákům, dva kroky dopředu): „Křesťanského spasitele! A křesťané jsou žháři a křížáci!“

Reláty (nadšeně): „To záleží!“ A kroužek.

Kamil (křikne a praští s papíry o zem): „Do pekla s tím!“ Říká se „do pekla“? Spíš si vybavuju „k čertu“ či „k ďasů“.

Řivolan z poza zákulisí vykráčí Ďábel se svými lejstry, upře na Kamila přísný pohled. Kamil se vzpamatuje.

Elizabeth udělá několik rázných škrťů a začne přeškrtnuté přepisovat v nové verzi. Pak si novou verzi čte.

Kamil (omluvně, začne urychleně halabala sbírat papíry): „Do hajzlu! Chtěl jsem říct do hajzlu, fakt!“

IV. 4. d. Kamil chce zdůraznit „dobré“ teze“

Ďábel se s povýšeným výrazem otočí na podpatku a zajde zpět do zákulisí.

Kamil (přeskládává halabala sebrané papíry, aby byly správně seřazeny, stále našťvaně k Relátám): „Víte vy co? Já se vás na názor neptal. S následující větou se už od Relát odvrací. Děkuju, ale už to tady zvládnú sám.“

Černá Reláta (být-tebou-raději-bych-to-nedělala tónem): „Kamile...“

Kamil jen tak přes rameno: „Šuš!“

Bílá Reláta (soucitně): „Kamile...“

Kamil (tentokrát se k nim opět otočí, aby je definitivně utišil; přiloží si prst na pus): „A!“

Reláty si po jeho vzoru přiloží prst na ústa, takto setrvají. Kamil je chvíli nedůvěřivě pozoruje, pak se zadostiučiněně vrací ke svým papírům. Přesune se opět ke stolu po pravé ruce E.

Kamil se zdůrazněným zamyšlením: „Víte, Elizabeth, třeba bychom v tom nic škrtat neměli. A jemně, ovšem velmi drze vezme E. právě napsaný papír, roztrhne jej a nechá padnout na zem. Ona prudce vstane, proto K. rychle dodá s důrazem na „dobré“: Třeba bychom mohli jen zdůraznit, co je na tom dobré.“

Elizabeth stále stojí, přece jen ještě trochu nevrle: „A to?“

Kamil (s novým zápalem): Nejprve k E.: „Mně se třeba líbí, jaký tady váš pan bratr klade důraz na to, aby se lidé snažili být co nejlepší. Ted' poodejde doleva dopředu, mluví k divákům, s idealistickým nadšením. Víte, pracovat na svých chybách, zdokonalovat se, překonávat... Ted' se otočí zpět k E.: To by stálo za to trochu podtrhnout, ne?“

Elizabeth (zamyšleně, sedne si, vezme tužku do ruky): „Hmm-m...“

Kamil (popojde před stolem směrem k Relátám): „Ne?“

Reláty stále s prstem na ústech zdůrazňují, že jim bylo nakázáno mlčet a tak mlčí. Pak udělají kroužek.

Kamil (samolibě): „Přesně.“ A postaví se k přední levé hraně stolu, popř. si na stůl sebejistě sedne.

Elizabeth (hypoteticky, opět se opře na židli): „No... Snad bych to mohla trochu

rozpracovat...“

Kamil už zcela suverénně, veledůležitě: „Třeba tu část s tím potenciálem, co mají různí lidé.“

Elizabeth vesele, spokojeně: „To je dobrý nápad. Vstává, balí papíry... Tak si říkám, nadčlověk, co se na tom může pokazit.“ Dokonce se usměje.

Elizabeth si balí své papíry a rázně zmizí ze scény.

Kamil (radostně tleskne a zamne si ruce; vítězoslavně směrem k Relátám, ironicky jim zamává): „Cha!“

Kamil velmi spokojený sám se sebou odchází ze scény. Reláty po chvíli spouští prst ze svých úst a poněkud znechuceně se dívají směrem, kterým Kamil odešel.

IV. 5. Dohra v historickém kontextu (= zpochybnění Kamilova skutku) – argumentace

Bílá Reláta po chvíli, bez gesta, suše, nevěřičně zakroučí hlavou: „To je blbec.“

Černá Reláta stejně jako vždy: „To záleží.“

Bílá Reláta překvapeně se k Černé otočí, možná by se hodilo nějaké ojedinělé gesto, které bude výrazně odlišné od jejich obvyklých: „Na čem?“

Černá Reláta (spekulativně, jako by chtěla udělat kroužek, ale pak se zarazí...): „V jednom indiánském kmeni missourijských siouxů... ... a vrátí se na původní místo nebo nějak jinak naznačí, že tentokrát výjimečně „to záleží“ nefunguje. Ne, máš pravdu. Je to blbec.“

Reláty odcházejí ze scény, konec čtvrtého dějství.